

UNIVERZITA KARLOVA

FILOZOFICKÁ FAKULTA

Ústav etnologie a středoevropských a balkánských studií

Bakalářská práce

Natalie Hallerová

**Strategie hledání životních partnerů
v digitálním světě**

Výzvy online seznamování mladých členů LGBTQ komunity
v Tbilisi

Strategies of Online Dating

The Case of Young LGBTQ Members in Tbilisi

Praha 2024

Vedoucí práce: doc. PhDr. Petra Košťálová, Ph.D.

Poděkování

Tímto bych chtěla poděkovat mé vedoucí práce PhDr. Petře Košťálové, Ph.D., za odborné vedení práce, věcné připomínky a ochotu, které mi poskytla. Chtěla bych taktéž poděkovat mým respondentům za participaci a ochotu sdílet své příběhy. Bez jejich odvahy a otevřenosti by tato práce nikdy nevznikla.

Také bych chtěla poděkovat mé rodině a přátelům, kteří mě podporovali při psaní této bakalářské práce. Děkuji.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, že jsem řádně citovala všechny použité prameny a literaturu a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia nebo k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 31.7. 2024

Natalie Hallerová

Abstrakt

Bakalářská práce se věnuje zkušenostem mladých členů LGBTQ komunity se seznamovacími aplikacemi v Tbilisi, hlavním městě Gruzie. Studie se hlouběji zaměřuje na mladou LGBTQ komunitu v Tbilisi a její strategii v oblasti seznamování a navazování jak vážných, tak i krátkodobých ryze sexuálních vztahů. Výzkum se snaží odhalit, jakým způsobem digitální prostředí ovlivňuje budování vztahů a vůbec interakce v rámci této specifické komunity. Dále analyzuje, jak sociokulturní kontext Gruzie ovlivňuje zkušenosti mladých LGBTQ jedinců při hledání partnera. V předkládané práci je pozornost věnována momentální situaci v přijímání členů LGBTQ a jejich práv v gruzínské společnosti, neboť sebeprojev je v této silně nábožensky orientované zemi komplikovaný a nevítaný. Pro provedení náležitého výzkumu byly zvoleny tři v dnešní době velmi používané „dating apps“, a to Tinder, Bumble a Grindr. Jedná se o kvalitativní výzkum, jež se skládá z několika polostrukturovaných rozhovorů s členy LGBTQ komunity, jak s ženami tak i s muži. Výzkum odhalil, jak členové LGBTQ komunity fungují v digitálním prostředí a jak se prezentují mimo něj. Spousta mladých členů je zároveň zapojená do aktivismu. Cílem bakalářské práce je přinést hlubší porozumění o silných a slabých stránkách dating aplikací využívaných mladými členy LGBTQ v Tbilisi. Výsledky práce přinášejí nové poznatky o oblastech digitálních vztahů a rozšiřují povědomí o životech LGBTQ členů mimo Evropu.

Abstract

The bachelor thesis focuses on the experiences of young members of the LGBTQ community with dating apps in Tbilisi, the capital of Georgia. The study takes an in-depth look at the young LGBTQ community in Tbilisi and their strategies for dating and establishing both serious and short-term purely sexual relationships. The research seeks to uncover how the digital environment affects relationship building and interaction in general within this specific community. It also analyzes how the socio-cultural context of Georgia influences the experiences of young LGBTQ individuals in their search for a partner. In the present work, attention is paid to the current situation of acceptance of LGBTQ members and their rights in Georgian society, as self-disclosure is complicated and unwelcome in this strongly religiously oriented country. In order to conduct proper research, three currently widely used "dating apps" were chosen, namely Tinder, Bumble and Grindr. This is qualitative research that consists of several semi-structured interviews with members of the LGBTQ community, both women and

men. The research revealed how members of the LGBTQ community function in the digital environment and how they present themselves outside of it. Many young members are also involved in activism, so the research also focused on the respondents' relationship with religion and God himself. The aim of the bachelor thesis is to gain a deeper understanding of the strengths and weaknesses of dating apps used by young LGBTQ members in Tbilisi. The results of the thesis provide new insights into areas of digital relationships and expand awareness of the lives of LGBTQ members outside of Europe.

Klíčová slova

LGBTQ, Tbilisi, Gruzie, online seznamky, lidská práva, aktivismus, online dating, mládež, intimita, kulturní vlivy, identita, digitální prostředí, sociální sítě, digitální etnologie

Key words

LGBTQ, Tbilisi, Georgia, online dating, human rights, activism, online dating, youth, intimacy, cultural influences, identity, digital environment, social networks, digital ethnology

OBSAH

ÚVOD.....	7
TEORETICKÁ ČÁST	8
1 RUSKÝ ORIENTALISMUS.....	8
1.1 Definice a historický vývoj ruského orientalismu	8
1.2 Vliv ruského orientalismu/literatury na vnímání kavkazských národů	9
2 VYTVÁŘENÍ STEREOTYPŮ.....	10
2.1 Mechanismy vytváření stereotypů	11
2.2 Kinto – Stereotypy o LGBTQ komunitě v postsovětských zemích.....	12
3 SOCIOKULTURNÍ A HISTORICKÝ KONTEXT V GRUZII.....	14
3.1 Postavení LGBTQ komunity v Gruzii	15
3.2 Současná situace LGBTQ práv v Gruzii.....	16
4 DIGITÁLNÍ ETNOGRAFIE	20
PRAKTICKÁ ČÁST	23
5 POSTUP TERENNÍHO VÝZKUMU	23
5.1 Výzkumná otázka a hypotézy	24
5.2 Metody sběru dat/ výzkumná strategie	24
5.2.1 Pozorování a analýza chování uživatelů na seznamovacích platformách.	26
5.2.2 Kvalitativní rozhovory	28
5.2.3 Představení respondentů	28
5.3 Výběr a charakteristika respondentů.....	30
5.4 Etické aspekty výzkumu	31
6 VÝSLEDKY VÝZKUMU	31
6.1 Analýza kvalitativních rozhovorů.....	31
6.2 Diskuse výsledků	34
ZÁVĚR	35
ZDROJE.....	37
ONLINE ZDROJE.....	38

Úvod

Tato bakalářská práce se zaměřuje na výzvy online seznamování mladých členů LGBTQ skupiny v Tbilisi, hlavním městě Gruzie. Hlavním cílem práce bylo prozkoumat, do jaké míry sociokulturní kontext Gruzie ovlivňuje seznamování mladých členů LGBTQ skupiny. Během práce vyvstanuly další otázky, které se týkaly seznamovacích aplikací, jejich používání a popularity.

V teoretické části práce se zabývám konceptem ruského orientalismu a tím, jak je Gruzie v ruské literatuře vnímána jako feminní a zkrotitelná. Ruská literatura v 19. a 20. století podpořila stereotypy o občanech Gruzie a vytvořila obraz feminního gruzína pod názvem Kinto. Subkultura Kinto se v té době stala útočištěm pro sexuální a cizojazyčné menšiny. I přes tento moment v historii se Gruzie pevně staví proti právům a členům LGBTQ skupiny. Gruzínská společnost má ve vztahu k homosexualitě značně konzervativní postoj. Homofobie je v Gruzii rozšířená a LGBTQ osoby často čelí diskriminaci, obtěžování a násilí. Veřejné vyjadřování podpory práv pro sexuální menšiny může být nebezpečné. Jedním z důvodů je silně konzervativní společnost, kde sociokulturní kontext Gruzie není přívětivý pro mladé členy LGBTQ skupiny. V důsledku tohoto nepříznivého prostředí je navazování vztahů obtížné, což vede mnoho mladých lidí k přechodu do online prostředí a využívání seznamovacích aplikací.

V praktické části se věnuji svému terénnímu výzkumu a jak jsem využila digitální etnografii při svém výzkumu v online prostředí. Vytvořila jsem si profil na různých seznamovacích aplikacích a touto cestou získala respondenty pro svůj výzkum. Praktická část práce je založena na pěti polostrukturovaných rozhovorech, které poskytují hlubší pohled do zkušeností mladých členů LGBTQ komunity při online seznamování.

Motivací pro tento výzkum byl můj šestiměsíční pobyt v Gruzii, během kterého jsem měla možnost blíže poznat místní kulturu a problémy, kterým LGBTQ komunita čelí. Tento pobyt mi umožnil lépe porozumět složitosti sociokulturního kontextu a jeho vlivu na životy mladých LGBTQ lidí v Tbilisi.

Teoretická část

1 Ruský orientalismus

Orientalismus jak jej zformuloval Edward Said, se vztahuje k způsobu, jakým západní svět vnímá, interpretuje a reprezentuje Orient. Said definoval orientalismus také jako styl myšlení založený na ontologickém a epistemologickém rozlišení mezi "Východem" a "Západem". Tento způsob myšlení vede k stereotypizaci orientálních kultur jako exotických, mystických, zaostalých nebo nebezpečných ve srovnání se západními kulturami, které jsou považovány za pokročilé, racionální a civilizované.¹ Ačkoliv se Saidův orientalismus zaměřuje na Orient chápán jako Blízký východ, Střední východ a Severní Afriku, mnoho jeho poznatků lze aplikovat na ruskou literaturu 19. století, která byla ovlivněná carskou expanzí na Kavkaz.² Ruský orientalismus se vyvíjel paralelně s evropským orientalismem, ale měl své vlastní specifické rysy a kontext. Rusko mělo historicky blízké vztahy s mnoha východními zeměmi a kulturami, a to jak prostřednictvím obchodu a diplomatických vztahů, tak i skrze vojenskou expanzi.

1.1 Definice a historický vývoj ruského orientalismu

Orientalismus je politický nástroj, který sloužil k legitimizaci a podpoře koloniální nadvlády západních mocností nad orientálními zeměmi. V tomto smyslu se orientalismus využíval k ospravedlňování imperiální expanze a kolonizace, přičemž orientální kultury byly často zobrazovány jako potřebující vedení a civilizaci ze strany Západu. Ruský orientalismus se odlišuje od západního tím, že je úzce spjat s ruskými muslimskými národnostmi a jejich historií. Zatímco západní orientalismus je často spojován s kolonialismem a imperialismem, ruský orientalismus zahrnuje komplexní interakce mezi ruskými a muslimskými učiteli, kteří spolupracovali na studiu Orientu. V sovětském období byl orientalismus používán jako nástroj proti západnímu imperialismu a kolonialismu, což mělo vliv na formování sovětské zahraniční politiky a politiky vůči muslimským obyvatelům SSSR. Významnou roli hráli i muslimští učenci, kteří aktivně přispívali k rozvoji ruské orientologie a pomáhali utvářet její specifický charakter.³

Přestože polovina území Ruska leží v Asii, ruská kultura a společnost se často vnímaly jako evropské. Kavkazské hory symbolizovaly historickou hranici mezi Evropou a Asií, která

¹ Said, E. W. & Nagyová, P., (2008). *Orientalismus: západní koncepce Orientu*, Praha: Paseka.

² Layton, S., (1992). Eros and Empire in Russian Literature about Georgia. *Slavic Review*, 51(2)

³ Kemper, M., (2018). Russian Orientalism. *Oxford Research Encyclopedia of Asian History*.

rozdělovala ruský prostor na "nás" a "ty druhé". Díky tomu, že Gruzie byla po dlouhá léta prostorem pro bojiště tureckého království a Persie, Rusko považovalo Gruzii, i přes silné aspekty křesťanství, za "Orient".⁴

1.2 Vliv ruského orientalismu/literatury na vnímání kavkazských národů

Zejména spisovatelé 19. století přispívali k vytvoření obrazu o Kavkazu jako exotickém, divokém a romantickém místě. Právě literární přítomnost Kavkazu formovala vnímání tohoto regionu u ruských čtenářů, často nahrazující vědecké a historické popisy. Spisovatelé jako Lermontov, Puškin a Tolstoj zobrazovali Kavkaz jako divoké a nezkrotné místo, plné dramatických přírodních scenérií a hrdinských postav. Kavkaz byl často vnímán jako hranice mezi „civilizací“ a „divočinou“, což mělo vliv na představy o ruské kulturní a politické nadřazenosti. Zobrazování Kavkazu jako divokého a nebezpečného regionu sloužilo jako ospravedlnění pro ruskou militarizaci a politickou kontrolu nad tímto územím.⁵ Ruští spisovatelé používali motivy lásky a erotiky k reprezentaci Gruzie jako svůdného, ale podmaněného území. V mnoha básních je Gruzie personifikovaná jakožto žena, exotická a jiná, ale zároveň podřadná. Zejména v knihách Alexandra Sergejeviče Puškina, vidíme velké zastoupení postav s gruzínskými kořeny. Sám Puškin Gruzii navštívil a psal ze svých vlastních dojmů, na rozdíl od jiných ruských spisovatelů, kteří Gruzii nikdy nenavštívili.⁶ Ve svých knihách často líčí o lásce mezi "civilizovaným" ruským oficírem a "divokou" Gruzínkou. Klasickým příkladem je "Kavkazský zajatec". V další své knize zase vyobrazuje potřebu ochránit a zachránit kavkazské obyvatelstvo před muslimskými nájezdníky. Jedním z příkladů tohoto literárního zpracování je jeho dílo "Bachčisarajská fontána", které popisuje tragický osud mladých dívek gruzínského původu, které byly uneseny a prodány do harémů, kde byly násilně obráceny na islám a podrobeny převýchově. Tento příběh ukazuje fascinaci Ruska evropskou dívkou v orientálním prostředí a zároveň odkazuje na temnou stránku obchodu s otroky, který se na Kavkaze odehrával.

Zajímavé je postavení muže v ruské literatuře. Ve mnoha literárních dílech gruzínský muž plní funkci druhotného charakteru, nebo je zobrazen jako násilník. Existují několik specifických vyobrazení gruzínského muže v ruské literatuře. Buď je prezentován jako divoký bojovník z horských kmenů, který je necivilizovaný a schopný čehokoliv, nebo se setkáváme s Gruzíncem

⁴ Layton, S., (1992). Eros and Empire in Russian Literature about Georgia. *Slavic Review*, 51(2), str. 199

⁵ Layton, S., (1986). "The Creation of an Imaginative Caucasian Geography." *Slavic Review* 45(3).

⁶ Kemper, M., (2018). Russian Orientalism. *Oxford Research Encyclopedia of Asian History*.

jako šťastným opilcem, který díky šťastné náhodě přežívá všechny své příhody bez újmy. Tyto literární obrazy vytvořily prostor pro formování stereotypních představ o kavkazském obyvatelstvu. Divoký bojovník je často charakterizován jako nezkrotný a nebezpečný, čímž posiluje obraz Kavkazu jako místa plného nepokojů a násilí. Na druhé straně, gruzínský opilec je prezentován jako slaboch, který se nedokáže postarat o rodinu a působí až zženštile.⁷

Taková zobrazování měla hluboký dopad na vnímání kavkazských národů ruským čtenářstvem a obecnějším evropským publikem. Tyto stereotypy mohly přispívat k legitimizaci koloniální nadvlády tím, že prezentují kavkazské obyvatelstvo jako potřebné civilizačního zásahu. V literárním kontextu tedy nejen reflektují, ale také aktivně formulovali kulturní a politické postoje k danému regionu.

2 Vytváření Stereotypů

Etnické klasifikace a stereotypy jsou hluboce zakořeněné ve společnosti a kulturních strukturách, přičemž mají hluboké dopady na vnímání a interakci mezi různými etnickými skupinami. Právě díky ruské literatuře, fascinaci orientem a ruské expanzi na Kavkaz byla vytvořena etnická klasifikace pro Gruzínce. Tyto klasifikace měli sloužit k legitimizaci nadvlády a kontroly. Stereotyp vzniká prostřednictvím zjednodušení a zúžení komplexních identit, chování a vlastností určité skupiny lidí na jediný obraz nebo vzor. Tato akce může vést k nepochopení dané skupiny. Uvádím definici, která lépe vystihuje podstatu stereotypů.

“Převážná většina stereotypů je považována za „samozřejmosti“ a působí zcela mimovolně, spontánně a podvědomě.”⁸

Walter Lippman jako první popsal definici stereotypů jako proces zjednodušování. Díky tomuto procesu zjednodušování, se lidé snaží pochopit prostředí které je pro ně veliké a neumožňuje jim přímé setkání. Podle Lippmana jsou stereotypy obrazy v hlavách lidí a vykreslení světa v souladu s jejich hodnotami a přesvědčením. Stereotypy mohou mít negativní dopad, jsou však nevyhnutelným rysem. Jsou sdílenou představou, která je založená na faktorech daných ale i volitelných. Stereotypy jsou sociálním produktem, ve většině případů se netvoří díky osobním

⁷ Manning, P. & Shatirishvili, Z., (2011). The Exotism and Erotism of the City: The „Kinto and His City“, in Tsypylma Darieva et al. (eds.) *Urban Spaces After Socialism: Ethnographies of Public Places in Eurasian Cities*. Frankfurt Campus, Verlag.

⁸ Geist, B., (1993). *Sociologický slovník*. Praha: Victoria Publishing. str. 454.

zkušenostem, ale jsou prostředkovány skrz sociální prostředí. Stereotypy nejsou totiž vrozené, ale naučené.⁹

2.1 Mechanismy vytváření stereotypů

Základní mechanismy vytváření stereotypů vycházejí ze sociálního učení, mediální reprezentace a z historických kontextů. Kognitivní zjednodušení funguje jako mentální zkratka, která zjednoduší složité informace o jednotlivcích nebo skupinách na základě omezeného počtu charakteristik.¹⁰ Dalším již zmíněným mechanismem pro vytváření stereotypů je sociální učení. Přejímáme názory od rodiny, přátel, společnosti a médií. Media hrají klíčovou roli ve formování a šíření stereotypů tím, jak zobrazují různé etnické skupiny a jejich vlastnosti. Lidé mají zároveň tendenci vyhledávat a pamatovat si informace, které potvrzují jejich předchozí názory a stereotypy, zatímco ignorují nebo zapomínají informace, které jim odporují. Etnické stereotypy o vlastním etniku nebo o jiných etnikách, jsou jedním z projevů etnocentrismu. Rozdělením na my a oni přispívá k udržování a formování kolektivní identity.¹¹ Stereotypní představy, které má člověk o sobě a o své vlastní skupině nazýváme autostereotypy. Jedná se o vnímání a hodnocení vlastních charakteristik, chování a vlastností. Autostereotypy mohou obsahovat informace o normách a hodnotách, které skupina považuje za důležité. Například národní identita často zahrnuje autostereotypy týkající se kulturních hodnot a tradic. Posilují skupinovou identitu a soudržnost tím, že zdůrazňují společné hodnoty a vlastnosti.¹² Mohou být samozřejmě jak pozitivní tak negativní. Více negativní jsou heterostereotypy, neboli představy, které mají členové jedné skupiny o jiné skupině. Většinou bývají založené na základě omezených informací nebo předsudků. Mohou posilovat sociální distance mezi skupinami tím, že zdůrazňují rozdíly a vytvářejí bariéry pro meziskupinové porozumění a interakci. Autostereotypy a heterostereotypy se navzájem podmiňují. Jsou sdílenou představou, která je založená na faktorech daných ale i volitelných. Tento princip rozdělování je čistě psychický proces, který pomáhá ukotvit naši kolektivní paměť a sdílením stejných předpokladů nám dodává dojem kolektivu, ztrácíme pocit

⁹ Toncrová, M. & Uhlíková, L., (2001). *Etnické stereotypy z pohledu různých vědních oborů: [sborník ze stejnojmenného semináře, konaného dne 23. října 2000 v Brně]*, Brno: Etnologický ústav AV ČR, Brno. str. 51.

¹⁰ Lippmann, W. & Köppl, L., (2015) *Veřejné mínění*. Praha, Portál.

¹¹ Tajfel, H., & Turner, J. (2001). An integrative theory of intergroup conflict. In M. A. Hogg & D. Abrams (Eds.), *Intergroup relations: Essential readings*. London, Psychology Press. str. 94–109.

¹² Košťálová, P., (2012). *Stereotypní obrazy a etnické mýty: kulturní identita Arménie*, Praha: Sociologické nakladatelství SLON. str 39–72.

osamění. Pohled na jiné, kteří se odlišují od naší kategorie MY nás děsí ale zároveň fascinuje – jiný je zosobnění toho čím nechceme (a nebo nemůžeme být, ač po tom toužíme být) ¹³

V rámci této bakalářské práce je zajímavé, že heterostereotypy vytvořené ruskými spisovateli o gruzínských obyvatelích dali za vznik sociální kulturní skupině zvaná kinto, která se zformulovala na základ těchto stereotypů a zosobnila je.

2.2 Kinto – Stereotypy o LGBTQ komunitě v postsovětských zemích

Označení Kinto původně patřilo vrstvě nezaměstnaných městských pouličních obchodníků, kteří prodávali ovoce a jiné zboží. Charakteristické pro ně byli obrovské proutěné ploché koše, které nosili na hlavách a balonové kalhoty. Většinou chodili městem od rána do večera a prodávali své zboží. Současně působili na společenských hostinách, známých jako "supra", kde vystupovali jako baviči a tanečníci. V době, kdy chodili ulicemi se formulovala gruzínská národní identita a hledal se ideální prototyp gruzínského městského muže.

Na konci 18. století bylo území Gruzie metaforicky rozděleno do dvou socioekonomických sfér: venkovského prostředí a městského života. Každá z těchto kategorií měla svou ikonickou postavu, která symbolizovala specifické charakteristiky daného prostředí. Venkovskou sféru reprezentoval typický rolník, zatímco město bylo spojováno s podomním obchodníkem, známým jako kinto. Oba tyto archetypy se staly oblíbenými tématy v poezii, neboť symbolizovaly proměnu ve způsobu života v městech a vznik nových sociálních vrstev. Jejich zobrazování v gruzínské literatuře reflektovalo dynamiku a rozmanitost společenského vývoje, který byl charakteristický pro danou historickou epochu. Rolník reprezentoval folklor a kinto zase reprezentoval alter ego pro umělce urbanní poezie.¹⁴ Díky ruskému orientalismu, které vidí Gruzince jako zženštilého opilce, vzniká celá identita, která si tento obraz přivlastnila a ztvárnila ho. Kinto se stává hlasem, které má popsat nepopsatelné.¹⁵ Právě díky ruskému orientalismu tato vidina gruzínského feminního muže vedla k erotizaci Kinta a mužů, které Kinto představovalo. Tato interpretace dala prostor a možnost k volnosti, pro sexuální menšiny. Pojem "Kinto" se začal používat pro okrajové sociální skupiny

¹³ Košťálová, P., (2012). *Stereotypní obrazy a etnické mýty: kulturní identita Arménie*, Praha: Sociologické nakladatelství SLON, str. 39-72.

¹⁴ Manning, P. & Shatirishvili, Z., (2011). The Exotism and Erotism of the City: The „Kinto and His City“, in Tsypylma Darieva et al. (eds.) *Urban Spaces After Socialism: Ethnographies of Public Places in Eurasian Cities*. Frankfurt Campus, Verlag, str. 267.

¹⁵ Manning, P. & Shatirishvili, Z., (2011). The Exotism and Erotism of the City: The „Kinto and His City“, in Tsypylma Darieva et al. (eds.) *Urban Spaces After Socialism: Ethnographies of Public Places in Eurasian Cities*. Frankfurt Campus, Verlag, str. 268.

v Tbilisi, včetně homosexuálů a etnických menšin, jako jsou Arméni. Shorena Gabuina ve své kapitole „Gay Culture and Public Places in Tbilisi“ popisuje, že už v 18. a 19. století se sexuální menšiny shromažďovali a homosexualita byla vcelku běžná. Ve městě se nacházeli veřejná místa, kde se mohli volně projevat, jako například veřejné lázně a Madatův ostrov, což byl malý ostrov uprostřed řeky Kura v Tbilisi.¹⁶ Jelikož Kinto byli hlavně baviči a tanečníci na suprách,¹⁷ vzniklo několik písní a básní s homoerotickým podtextem. Tento nový Kinto žánr dal taky za vznik beletrie a novelám.¹⁸ Autoři těchto básní a beletrie často ale patřili k vrstvě Tbiliské inteligence a pouze využívali jazyk nižší vrstvy, aby dílo vypadalo jako napsané od člena Kinto komunity. Autoři a čtenáři těchto básní často stáli na druhé straně sociálního spektra.¹⁹

Později si gruzínská inteligence vytvořila svojí vlastní představu gruzínské maskulinity, která vyobrazovala muže z hor. Toto nové vyobrazení mělo zakrýt zženštilé a homoerotické kinto. Takto vznikla další odnož Kinta, Qarachogeli, tedy reprezentativní figura, zosobnění starého Tbilisi. Nicméně i přes tyto snahy, Kinto stále zosobňovalo sexualitu a specificky její homosexuální povahu. V dalších etapách vývoje se ukazuje, že Qarachogeli bylo těsně spojováno s mužností a zastávalo heterosexuální identitu, zatímco Kinto bylo často spojováno se sodomii a homosexualitou. Tento výrazný dualismus byl posílen básníkem Grishashvili. V průběhu 19. století získalo Kinto transsexuální rysy, což bylo patrné díky aristokratickým herečkám, které se oblékaly do oděvů městských obchodníků Kinto a hrály tyto role na jevišti.²⁰

Tento trend zvýrazňování rozdílných charakteristik mezi hypermaskulinním Qarachogeli a více feminním Kinto se projevil v Kinto poezii, kde byl kladen větší důraz na lásku a vášeň, ať už heterosexuální nebo homosexuální. Grishashviliho důrazné rozdělení se stalo kanonickým, což se promítlo i do filmové tvorby socialismu, kde se kinto často objevovalo v rolích němých postav, které prováděly kinto tanec, vnímaný jako projev zženštilosti.²¹

¹⁶ Gabunia, S., *Gay Culture and Public Places in Tbilisi*, in Tsypylma Darieva et al. (eds.) *Urban Spaces After Socialism: Ethnographies of Public Places in Eurasian Cities* Frankfurt Campus Verlag 2011. str. 247

¹⁷ Supra – tradiční gruzínská hostina

¹⁸ Manning, P. & Shatirishvili, Z., (2011). *The Exotism and Erotism of the City: The „Kinto and His City“*, in Tsypylma Darieva et al. (eds.) *Urban Spaces After Socialism: Ethnographies of Public Places in Eurasian Cities*. Frankfurt Campus, Verlag, str. 263.

¹⁹ Manning, P., (2023). *The “Poetic Chaos” of Gardens and Genres in Colonial Tbilisi*. *International Journal of Middle East Studies*, 55(3), online, str. 503.

²⁰ Manning, P. & Shatirishvili, Z., (2011). *The Exotism and Erotism of the City: The „Kinto and His City“*, in Tsypylma Darieva et al. (eds.) *Urban Spaces After Socialism: Ethnographies of Public Places in Eurasian Cities*. Frankfurt Campus, Verlag, str. 279–280

²¹ Manning, P. & Shatirishvili, Z., (2011). *The Exotism and Erotism of the City: The „Kinto and His City“*, in Tsypylma Darieva et al. (eds.) *Urban Spaces After Socialism: Ethnographies of Public Places in Eurasian Cities*. Frankfurt Campus, Verlag, str. 279–280

Díky těmto faktům, je tedy jasné, že homosexualita není nový koncept pro Gruzii. Otázkou se stává jaký je sociokulturní kontext Gruzie? Je možné být otevřeně členem LGBTQ komunity v Gruzii?

3 Sociokulturní a historický kontext v Gruzii

Gruzie, ležící na křižovatce Evropy a Asie, byla dlouhodobě podrobena okupaci a utlačování, za což může její strategická pozice. Během své historie byla Gruzie dlouhá léta pod nadvládou Ruska. V roce 1801 bylo Gruzínské království Kartli-Kakheti anektováno Ruskem, čímž se stalo součástí ruského impéria. Tato nadvláda trvala až do roku 1991, kdy Gruzie získala nezávislost.²²

Gruzínská společnost je historicky zakořeněna v kultuře cti a hanby, což ovlivňuje mnoho aspektů každodenního života. Centrálním prvkem této kultury je koncept cti, který se týká zachování dobrého jména, důstojnosti a morální integrity nejen jednotlivce, ale i jeho rodiny a komunity jako celku. Patriarchální systém převažuje v rodinné a sociální sféře. Muž zastává ve společnosti klíčovou roli jako hlava rodiny a stojí na něm ekonomický chod domácnosti. Právě rodina je ve společenském gruzínském diskurzu největší prioritou. Je to pro ně jedna z nejpevnějších sociálních jednotek, která představuje stabilitu a podporu. Rodina je také prostředím kde se předávají tradiční hodnoty, zvyky a kulturní dědictví z generace na generaci. Koncept cti je v gruzínské společnosti také spojen s respektem k věku a autoritě. Klade se velký důraz na respekt vůči starším členům rodiny. Jejich moudrost a rady jsou vysoce ceněny. Vztahy mezi rodičem a dítětem jsou mimořádně silné. Od dítěte se očekává, že se postará o své rodiče. Často se také stává, že potomek žije u rodiny do určitého věku a poté se odstěhuje. Muži zůstávají v domácnosti relativně déle, obvykle do 30 let, zatímco ženy se provdávají v mladším věku. Existuje silný tlak na to, aby páry měly děti, a je očekáváno, že pokud se mladí lidé vezmou, budou mít dítě do jednoho roku. Pro gruzínskou kulturu má manželství bez potomstva malý význam, jelikož rodina posiluje identitu a udržuje tradice. Celkově je tedy gruzínská společnost postavena na hlubokém respektu k tradicím, autoritě, které formují sociální interakce a strukturu komunity. Zároveň však tato kultura může vést k přísným sociálním normám a tlaku na jednotlivce, aby odpovídali určitým očekáváním. Lidé se mohou cítit pod tlakem udržovat určité standardy chování a vyhýbat se situacím, které by mohly poškodit jejich reputaci nebo čest. V současném sociálním diskurzu Gruzie je pozoruhodné, že jakmile se u muže projeví jakákoli vlastnost, která je tradičně spojována

²² Suny, R. G., (1988). *The making of the Georgian nation*. Str. 58

s ženským chováním, často je toto jednání kritizováno mužskou společností. Tento jev ukazuje na hlubší stereotypy a očekávání ohledně genderových rolí a má vliv na vnímání mužské identity.²³Lze předpokládat, že muži v Gruzii nemají obavy pouze z homosexuality, ale i z projevů feminity. Strach spojený s přijetím ženských rolí nebo ztrátou autority může být výrazem komplexní dynamiky genderových vztahů a sociálních normativů.

Dalším aspektem gruzínské kultury je náboženství. Pravoslavné křesťanství hraje v běžném životě Gruzínců významnou roli. Pravoslavné křesťanství, které se do Gruzie dostalo kolem 4. století, má hluboké kořeny v této zemi a Gruzie je tak jednou z prvních zemí, které přijaly křesťanství. Údajně svatá Nino přinesla křesťanství do tehdejší Iberie, dnešní Gruzie. Historicky se Gruzie ocitla v situaci obležení muslimskými říšemi, a křesťanství hrálo klíčovou roli při udržení kulturní odlišnosti a národní identity. Víra je pečlivě předávána v rámci rodiny a je považována za nedílnou součást gruzínského života.

Tradiční role muže a ženy jsou často očekávanými normami. Ženy mají tradiční roli pečovatelek o domácnost a rodinu. Jejich role tradičně spočívá v péči o děti, starosti o domácnost a péči o manžela. Od ženy v Gruzii je zároveň očekáváno, že bude něžná, krásná, feminní. Tato představa o tradiční ženě, stále převládá v očekávání mnoha Gruzínců.²⁴

3.1 Postavení LGBTQ komunity v Gruzii

Na základě mé rešerše a pobytu v hlavním městě Gruzie, Tbilisi, jsem dospěla k závěru, že ačkoliv je možné být otevřeně členem LGBTQ komunity, tato otevřenost přináší značné komplikace, nevýhody a potenciální nebezpečí. Homosexualita mezi muži je vysoce nepřijatelná a otevřené hájení práv LGBTQ jednotlivců se často setkává s ostrou konfrontací. Z rozhovorů, které jsem vedla, vyplynulo, že skupiny heterosexuálních mužů si často zakládají falešné účty na seznamkách zaměřených na homosexuální muže, aby identifikovaly muže, které znají. Tyto skupiny poté muže nacházejí mimo digitální prostor a fyzicky je napadají. V lepším případě je týrají psychicky prostřednictvím digitálních sítí. Respondenti uvedli, že znají několik případů, kdy LGBTQ jednotlivci museli změnit svou adresu nebo dokonce opustit zemi.

²³ Bondyrev, I. V., Davitashvili, Z. V., Singh, V. P. (2015). *The Geography of Georgia: Problems and Perspectives*. Německo, Springer International Publishing, str. 55–64.

²⁴ Mestvirishvili, N., Mestvirishvili, M., Khoshtaria, T., (2020). National identity and perceptions of citizenship in Georgia over the last decade. *Identities and Representations in Georgia from the 19th Century to the Present*. Berlín, De Gruyter, str. 53–68.

U žen je homosexualita snášena lépe. Sexualita lesbiček je často muži sexualizována. Předpokládá se, že homosexualita u žen je pouze přechodnou fází a že se nakonec usadí, vdají a založí rodinu. Rodina je důležitou sociální jednotkou, od níž Gruzínci těžko opouštějí. V mnoha případech své rodině nikdy nepřiznají svoji orientaci, zůstávají “inside the closet”.²⁵ Většina mých respondentů přiznala, že se snažila svou orientaci ignorovat a navazovat vztahy s osobami opačného pohlaví. Významným rozdílem, který jsem zaznamenala, je, že členové české LGBTQ komunity často požadují, aby jejich vztah byl veřejný a aby o něm věděli jejich přátelé a rodina. V Gruzii jsem takovýto nátlak nezaznamenala.

3.2 Současná situace LGBTQ práv v Gruzii

V novinových interviw se často setkáváme s argumentem občanů, že homosexualita je západním trendem, který ovlivňuje mladší generace. Nicméně homosexualita není novým konceptem pro Gruzii, jak již víme z kapitoly Kinto – Stereotypy o LGBTQ komunitě v postsovětských zemích. Dekriminalizace homosexuality nastala v Gruzii v roce 2000 podle článku *situation of LGBT persons in Georgia* od organizace Women’s initiatives supporting group²⁶. Následně v roce 2006 měla proběhnout akce s cílem podpořit toleranci a zvýšit povědomí o sexuálních menšinách. Bohužel však byla zrušena kvůli výhružným telefonátům, a emailům. Mezi lidmi se rozšířily fámy, že se jedná o Gay Pride. Monarcha Ilia II, hlava gruzínské pravoslavné církve promluvil proti akci a varoval, že pokud se akce bude konat, může dopadnout násilně.²⁷ Další pokus o pochod se uskutečnil 17. května 2012 v rámci Mezinárodního dne proti homofobii. Pochod pořádala Identoba, gruzínská organizace za práva LGBTQ osob. Během mírumilovného pochodu byli účastníci napadení verbálně i fyzicky, skupinou ortodoxních křesťanů a členy spolku „Orthodox Parents’ Union“²⁸. V davu se pohybovali i ortodoxní kněží, kteří se zapojili do střetu. Navzdory informacím, které Identoba poskytla policii o možných potyčkách, policie zareagovala pozdě a zatkla více účastníků než útočníků. Přesněji řečeno zatkla členy Identoby Levana Berianidzeho, Gurama Demetrashviliho, Magdu Kalandadze a Gvanca Dzerkorashviliho.²⁹ V souvislosti s tímto incidentem se vyjádřilo několik organizací prosazujících lidská práva, jako Human Rights House

²⁵ “inside the closet” – nepřiznání své sexuální orientace svému okolí a často ani sobě

²⁶ Womens initiatives supporting group, (2012). *Situation of LGBT persons in Georgia*. Tbilisi, str. 54.

²⁷ Collin, M. (2007, July 24). *Europe | “gay” rally in Georgia cancelled*. BBC News.[online] [3.5.2023]. Dostupné z: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/6914355.stm>

²⁸ “virulent” homophobic attacks put South Caucasus activists at risk. Amnesty International. [online] [2.5.2023]. Dostupné z: <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2012/05/virulent-homophobic-attacks-put-south-caucasus-activists-risk-2/>

²⁹ HRIDC statement on the dispersal of LGBT organization Identoba’s demonstration. Human Rights House Foundation [online] [3.5.2023]. Dostupné z: <https://humanrightshouse.org/letters/hridc-statement-on-the-dispersal-of-lgbt-organization-identobas-demonstration/>

Foundation a Amnesty international.³⁰ Jejich vyjádření jednoznačně odsoudilo veškeré násilí páchané na LGBTQ občanech Gruzie.

Po střetech během pochodů za práva LGBTQ komunity, organizace Identoba podala žalobu na Gruzínskou vládu k Evropskému soudu pro lidská práva.³¹ Po střetu byli stíháni pouze dva útočníci a po dopadení dostali minimální pokuty. Žalobci vyjádřili stížnost, že tato nečinnost a neaktivita policie porušuje jejich práva podle článku 11. evropské úmluvy o lidských právech.³² Soud zdůraznil, že povinnost státu není pouze jen v umožnění svobodného veřejného slova ale také v ochraně svých občanů. Jakákoliv demonstrace by tudíž měla být chráněna před možnými fyzickými útoky. Rozhodnutí soudu potvrdilo nezbytnost zajistit ochranu všech účastníků, kteří se zavazují využít právo na svobodu shromažďování, zejména s ohledem na zranitelné skupiny.³³

O rok později tehdejší prezident Gruzie, Giorgi Margvelashvili, podepsal antidiskriminační zákon. V platnost vešel 7. května 2013 kdy byl zapsán do online registru právních úkonů. V reakci na schválení tohoto zákona Monarcha Ilia II vyjádřil nespokojenost s legalizací této „ilegality“ a vyzýval k zákazu jakýkoliv shromáždění za práva LGBTQ komunity.³⁴ V souvislosti s tímto vyjádřením premiér Bidzina Ivanishvili prohlásil, že LGBTQ jednotlivci „mají stejná práva jako jakékoli jiné sociální skupiny v Gruzii.“³⁵ Nicméně 17.května v roce 2013, se odehrál průvod v rámci mezinárodního dne proti homofobii, který se setkal s obrovskou vlnou násilí. Aktivisty při jejich pochodu zastavili tisíce protestujících, kteří po aktivistech házeli kameny a fyzicky je napadali. Útočníci přiměli protestující ustoupit, kteří následně byli evakuováni policií. Zraněno bylo 17 lidí.³⁶ V roce 2021 15 politických gruzínských stran podepsalo dohodu o snaze bojovat proti násilí a diskriminaci členů LGBTQ.³⁷ V reakci na to Tbilisi Pride oznámilo konání „Pride

³⁰ HRIDC statement on the dispersal of LGBT organization Identoba's demonstration. Human Rights House Foundation [online] [3.5.2023]. Dostupné z: <https://humanrightshouse.org/letters/hrdc-statement-on-the-dispersal-of-lgbt-organization-identobas-demonstration/>

³¹ *Identoba v. Georgia*. Global Freedom of Expression. [online] [3.5.2023]. Dostupné z: <https://globalfreedomofexpression.columbia.edu/cases/identoba-v-georgia/>

³² *Identoba v. Georgia*. Global Freedom of Expression. [online] [3.5.2023]. Dostupné z: <https://globalfreedomofexpression.columbia.edu/cases/identoba-v-georgia/>

³³ *Identoba v. Georgia*. Global Freedom of Expression. [online] [3.5.2023]. Dostupné z: <https://globalfreedomofexpression.columbia.edu/cases/identoba-v-georgia/>

³⁴ *Georgia's antidiscrimination law opposed by church comes into effect*. Radio Free Europe/ Radio Liberty. [online] [6.5.2023]. Dostupné z: <https://www.rferl.org/a/georgias-antidiscrimination-law-opposed-by-church-comes-into-effect/25376429.html>

³⁵ *Georgian prime minister says sexual minorities have equal rights*. Radio Free Europe/ Radio Liberty. [online] [6.5.2023]. Dostupné z: <https://www.rferl.org/a/georgia-lgbt-equal-rights/24986492.html>

³⁶ *Antigay protesters disrupt georgian rights rallyt*. Radio Free Europe/ Radio Liberty. [online] [6.5.2023]. Dostupné z: <https://www.rferl.org/a/georgia-gay-rights-protests/24988972.html>

³⁷ *15 Georgian parties agree to defend LGBTQ rights*. Civil Georgia. [online] [6.5.2023]. Dostupné z: <https://civil.ge/archives/419860>

Week“ od 1.–5. července. V rámci akce se měl odehrávat veřejné promítání dokumentárních filmů, open-air Pride fest a závěrem měl být pochod za důstojnost. Organizátoři a členové organizace Tbilisi Pride požadovali po vládě ochranu a svobodu projevu pro sexuální menšiny a vytvoření rovnoprávného prostředí.³⁸ O jeden měsíc před akcí se předseda vládnoucí gruzínské politické strany, Irakli Kobakhidze, vyjádřil proti akci a loboval za její zrušení.³⁹ 24. června se ve městě Mtskheta setkala několik křesťanských organizací, které zorganizovali mobilizaci všech svých příslušníků a sezvali se vyjít proti LGBTQ aktivistům. Organizace festivalu se setkala s vlnou výhrůžek, i přesto rozhodli pochod uskutečnit.⁴⁰ 28. června 28 členů evropského parlamentu vyzvalo ministra vnitřních událostí, Vakhtanga Gomerauliho, aby zajistil ochranu protestujícím a umožnil jim mírumilovně využívat právo svobodného projevu i za potřeby policejních sil.⁴¹ 29. června vyzívá gruzínská pravoslavná církev zaměstnance evropského parlamentu a příslušníky ambasad aby přestali motivovat a podporovat příslušníky organizace Tbilisi Pride.⁴² 1. července se odehrál první den festivalu. Během promítání dokumentárních filmů se shromáždilo několik protestujících a bylo zmobilizováno 650 policistů. Nepokoje pokračovali i následující dny festivalu. Situace eskalovala 5. července v den pochodu. Protestující napadli kancelář organizace Tbilisi Pride a vyhrožovali organizátorům, během nepokojů bylo zatčeno nad sto protestujících a mnoho lidí a novinářů bylo zraněno a hospitalizováno⁴³. Během protestu byl pobodán padesátiletý polský turista, kvůli dlouhým vlasům, tetováním a náušnicím. Příbuzní zadrženého uvedli, že útočník trpěl psychickými problémy.⁴⁴ Protestujícím se povedlo z kanceláře Pride Tbilisi strhnout LGBTQ vlajku a zapálit jí. V následujících hodinách, Pride Tbilisi prohlásil pochod za zrušený. Po protestech navštívila gruzínská prezidentka zraněnou veřejnost v nemocnici a projevila solidaritu. Velvyslanectví Rakouska, Bulharska, Estonska, Pozorovatelské mise Evropské unie, Finska, Francie, Německa, Řecka, Irska, Izraele, Itálie, Lotyšska, Litvy,

³⁸ რადიო თავისუფლება. 5 ივლისს “თბილისი პრაიდი” “ღირსების მარშს” გამართავს. რადიო თავისუფლება. [online] [8.5.2023]. Dostupné z: <https://www.radiotavisupleba.ge/a/31290279.html>

³⁹ *Right-wing politician, businessman Vasadze urges Gov't to cancel Tbilisi Pride events*. AGENDA.GE. (n.d.). [online] [6.5.2023]. Dostupné z: <https://agenda.ge/en/news/2021/1617#gsc.tab=0>

⁴⁰ რადიო თავისუფლება. (“ღირსების მარშის” მოწინააღმდეგეები რუსთაველის გამზირის გაკონტროლებას აპირებენ. რადიო თავისუფლება. [online] [8.5.2023]. Dostupné z: <https://www.radiotavisupleba.ge/a/31324390.html>

⁴¹ *MEPs call on Gov't to protect Tbilisi Pride activists*. Civil Georgia [online] [12.5.2023]. Dostupné z: <https://civil.ge/archives/429602>

⁴² *Orthodox Church speaks out against Pride Week*. Civil Georgia. [online] [12.5.2023]. Dostupné z: <https://civil.ge/archives/429890>

⁴³ *Ministry of Internal Affairs Reports on July 5-6 Tbilisi Pride March Counter Rallies*. AGENDA.GE. [online] [12.5.2023]. Dostupné z: <https://agenda.ge/en/news/2021/1886#gsc.tab=0>

⁴⁴ *Reports: Foreign man stabbed in homophobic attack over earring*. Civil Georgia. [online] [12.5.2023]. Dostupné z: <https://civil.ge/archives/430660>

Nizozemska, Norska, Španělska, Švédsko, Spojeného království, zastoupení OSN v Gruzii, Spojené státy a delegace EU v Gruzii vyjádřily podporu Tbilisi Pride a zástupcům médií.⁴⁵

Opět v roce 2023 nastává podobná situace. Tbilisi Pride přesunul své shromáždění na otevřené prostranství u jezera Lisy. I přesto, že se jezero nachází na okraji Tbilisi, přišlo shromáždění rozehnat 2000 anti-LGBTQ protestujících. Policie musela veškeré aktivisty evakuovat. náměstek ministra vnitra Aleksandre Darakhvelidze prohlásil, že událost se odehrávala na otevřeném prostranství tudíž policie neměla prostředky na ochranu aktivistů.⁴⁶ Členové Tbilisi Pride vyjádřili velkou nespokojenost a domnívali se, že celá akce byla předem zkoordinována a dohodnuta mezi ministerstvem vnitra a násilnou skupinou Alt-Info.⁴⁷

V dubnu v roce 2024 se v Gruzii odehrála řada protestů proti vládnoucí straně Georgian Dream, kdy byl schválen zákon o zahraničním vlivu a zahraničních agentech. Podstata tohoto zákona připomínajícího prvotní znění ruského zákona o zahraničních agentech. Spočívá v tom, že by se gruzínské nevládní organizace a média musely registrovat jako takzvané organizace nesoucí zájmy cizí moci v případě, že by dostávaly více než 20 procent financí do rozpočtu ze zahraničí.⁴⁸ Podle gruzínské vlády je tento postup nutný z důvodu zájmu destabilizace Gruzii. Téhož roku v červnu prošel prvním slyšením zákon zakazující pozitivní propagandu LGBTQ, tento zákon radikálně omezí práva sexuálních menšin. Zákon také zahrnuje zákaz adopce dětí stejnopohlavním párům a lékařům operace zaměřené na změnu pohlaví, a to pod hrozbou čtyř let ve vězení. Zákon omezí jakékoliv informace o LGBTQ, změně pohlaví a pohlavních nemocech neproletým osobám. Podle vládnoucí politické strany Georgian Dream má zákon zamezit celkovou "popularizaci" LGBTQ a ochranu rodinných hodnot.⁴⁹

⁴⁵ Rettman, A. *EU alarmed by anti-LGBTIQ Riot in Georgia*. EUobserver. [online] [12.5.2023]. Dostupné z: <https://euobserver.com/world/152357>

⁴⁶ Gavin, G., & Parulava, D. *LGBT+ Pride event in Georgia evacuated as far-right protesters Storm Site*. POLITICO. [online] [12.5.2023]. Dostupné z: <https://www.politico.eu/article/lgbt-pride-event-in-georgia-evacuated-as-far-right-protesters-storm-site/>

⁴⁷ Gavin, G., & Parulava, D. *LGBT+ Pride event in Georgia evacuated as far-right protesters Storm Site*. POLITICO. [online] [12.5.2023]. Dostupné z: <https://www.politico.eu/article/lgbt-pride-event-in-georgia-evacuated-as-far-right-protesters-storm-site/>

⁴⁸ Just, J. *Gruzie Schválila „Ruský Zákon“ A odklání se od Evropské Unie. expert Vysvětluje Proč: Svět*. Lidovky.cz. [online] [12.5.2023]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/svet/gruzie-rusky-zakon-evropska-unie-expert-politolog-kipiani-gruzinska-vlada.A240529_193005_in_zahranici_lsva

⁴⁹ *Gruzínský Parlament Schválil Další „Ruský Zákon“. Radikálně Omezí Práva sexuálních menšin*. iROZHLAS. [online] [12.5.2023]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/gruzie-zakon-lgbt_2406272003_jud

Sexuální menšiny se setkávají s mnoha nespravedlnostmi a omezeními jejich lidských práv. V zemi, která je sama proti vlastním občanům je těžké žít. A země bez svých občanů nemá dlouhou šanci na přežití. Logicky, pokud nejsme přijati vlastním okolím a společností, budeme se uchýlovat do prostorů, kde jsme vnímáni a respektováni takoví, jací jsme. Často se stahujeme do míst, kde jsou lidé podobní nám. Pro mnohé se takovým prostorem stal internet a sociální sítě. V mnoha případech se komunitní setkání přesunula do online prostoru a veškeré dění se odehrává na síti. To je zvláště relevantní v případě Gruzie, kde začíná být shromažďování sexuálních menšin nelegální. Na sociálních sítích vznikají podpůrné skupiny, kde si lidé vzájemně vyjadřují podporu a sdílejí rady a tipy na bezpečné prostředí, zaměstnání, podniky, pomoc a služby. Mojí hlavní otázkou je, kde se členové LGBTQ komunity nejčastěji sbližují a seznamují. Hlavním internetovým prostorem, kde je snadné se seznámit s novými lidmi, jsou seznamky/dating apps.

4 Digitální Etnografie

Digitální technologie jako mobily a počítače, sítě a internet nám umožňují sdílet veliké množství informací. Vytvořením digitálních platform jako jsou fóra, sociální sítě a další, se nám vytvořila možnost potkávat osoby, které bychom mimo naše sociální kruhy nepotkali. Získáváme možnost dostat se do komunit a skupin, do kterých bylo obtížné nebo nemožné se zapojit. Jedním z hlavních cílů digitální etnografie je zkoumání šíření kultury, zejména dominantní forem kulturního vědění, které mladí lidé získávají prostřednictvím internetu a které ovlivňují jejich interpretace okolního světa.⁵⁰

Terén pro digitální etnografii není definován geograficky, fyzicky nebo etnicky. Místo toho je tento terén budován v diskurzivních termínech⁵¹ Digitální etnografie zkoumá otázky sociálního a digitálního prostoru. Zkoumá metodologický přístup využívaný k pochopení sociálních a kulturních procesů v digitálním prostředí. Jejím cílem je pochopení vzorců našeho chování a vztahu v digitálním prostoru.⁵² V digitálním prostoru je třeba zkoumat jak se tvoří naše identita a jak jsme vnímáni jako jedinci na určitých platformách. Je možné zkoumat digitální komunity, digitální media, sociální sítě a virtuální jevy. Na rozdíl od běžné etnografie, terénní výzkum

⁵⁰ Wilson, B., (2006). Ethnography, the Internet, and Youth Culture: Strategies for Examining Social Resistance and 'Online-Offline' Relationships. *Canadian Journal of Education / Revue Canadienne de l'éducation* 29, no. 1, str. 309.

⁵¹ Kozinets, R.V. (1998). On Netnography: Initial Reflections on Consumer Research Investigations of Cyberculture. Ed., Alba, J., Hutchinson, W., *Advances in Consumer Research*, 25, 366–371.

⁵² Kaur-Gill, S., Dutta, M., J., (2017). Digital Ethnography, *The International Encyclopedia of Communication Research Methods*. Str. 3.

digitálního prostředí začíná doma. Teprve až po brouzdáním internetem si určíme výzkumnou otázku.

Digitální etnografie samozřejmě vyvolává několik bodů, které musí etnograf při svém výzkumu zvážit. Etnograf vstupuje do prostoru, kde se neseťká s fyzickými osobami ale s textem a vizuálními daty. Pokud komunikujeme s respondentem musíme se přizpůsobit a nově se naučit jak identifikovat textové vyjádření a jeho podtext. Každá osoba na internetu komunikuje jinak a je potřeba analyzovat různé přístupy ke komunikaci na sociálních sítích a fórech.⁵³ Při výzkumu v digitálním prostoru je důležité dbát na etiku při výzkumu, na síť vstupujeme anonymně. Anonymita internetu nám pomáhá vytvářet nové identity a hrát nové role naprosto odlišné od reality. Výzkumník musí vědět jak se tímto prostorem pohybovat. Vstoupit do online prostoru, fóra či skupiny anonymně se rovná odposlouchávání soukromé konverzace. Digitální etnograf se musí ujistit, že nebude narušovat nebo zneužívat anonymitu při výzkumu. Všechny jeho studie mají být kontextuální.⁵⁴ Je důležité si uvědomovat jaký dopad může náš výzkum mít. Online rešerše obsahují zkoumání vizuální stránky a textu na digitálním mediu a vyžaduje komunikaci s uživateli. Digitální prostor se mění neskutečnou rychlostí, proto se digitální etnografie přizpůsobuje a metody se stále mění.

Následky využívání technologií pro sociální výzkum mohou být viděny jak pozitivně, tak negativně. Optimisté si uvědomují příležitosti ve výzkumu, jako rozšíření záznamových, analytických a vizualizačních kapacit. Tyto možnosti podporují nové formy amatérsky vedeného sociálního výzkumu a inovativní metody shromažďování a analýzy dat. Pesimisté tvrdí, že tento krok vede ke zkáze sociálního a kulturního výzkumu, jak ho známe.⁵⁵

Je třeba rozlišovat rozdíly mezi počítačem zprostředkované komunikace (computer mediated communication také CMC) a komunikací mezi dvěma osobami (face to face FTF)⁵⁶ Interpretace textů v online prostředí může být jiná při absenci řeči těla, tónů hlasu a mimiky. Využívání emotikonů evokuje druhotný význam symbolů a může v jiných kruzích také znamenat jiné významy. Nemusí se pouze jednat o sociální kruh ale také o generační rozdílné vnímání. Využitím

⁵³ Garcia, A. C., Bechkoff, J., Standlee, A. I., & Cui, Y. (2009). Ethnographic Approaches to the Internet and Computer-Mediated Communication. *Journal of Contemporary Ethnography*, 38(1), 52–84.

⁵⁴ Kaur-Gill, S., Dutta, M., J., (2017). Digital Ethnography, *The International Encyclopedia of Communication Research Methods*. Str. 6.

⁵⁵ Delli Paoli, A. (2022). The Potential of Digital Ethnography for Sensitive Topics and Hidden Population. *Italian Sociological Review* (7S), str. 729–747.

⁵⁶ Wilson, B., (2006). Ethnography, the Internet, and Youth Culture: Strategies for Examining Social Resistance and 'Online-Offline' Relationships. *Canadian Journal of Education / Revue Canadienne de l'éducation* 29(1), str. 307–28.

etnografických metod, jako je pozorování a rozhovory, lze analyzovat, jak online aktivity mládeže odrážejí a ovlivňují jejich offline životy. Tato kombinace online a offline výzkumu poskytuje hlubší pochopení dynamiky sociálního odporu a identitní tvorby mezi mladými lidmi. Důležité je zkoumání internetových prostorů, protože tyto prostory umožňují mladým lidem utvářet a prozkoumávat své identity, a také slouží jako prostředek pro kolektivní akce a komunitní budování.⁵⁷

Delli Paoli a D'Auria se pokusili klasifikovat etnografii digitálního prostoru do čtyř typů, přičemž se rozlišují podle terénu a velikosti dat. Meta digitální etnografie pracuje s velkými daty a rozsáhlým terénem. Etnografie sociálních médií pracuje s malými daty, ale s velkým prostorem, jako jsou zprávy, příspěvky, komentáře a aktivity v aplikacích. Další klasifikací je kontextuální digitální etnografie, která je založená na malém množství dat a terénu, kde nám bylo uděleno svolení k výzkumu, například členy internetových komunit, diskuzních fór, blogů a dalších komunit. Poslední je cross-media etnografie, která pracuje s velkým množstvím dat a rozsáhlým terénním rozhraním, obvykle se pohybuje jak v online, tak v offline prostoru.⁵⁸ Podle těchto předpokladů jsem prováděla kontextuální digitální etnografii, kdy jsem získala svolení od svých respondentů a i širší společnost byla informovaná o mém záměru při pohybu na síti.

Technologie informují o našem sociálním životě. Seznamovací aplikace slouží jako prostor pro nalezení partnerů a zároveň zde hledáme lidi stejné, jako jsme my. Také se v aplikaci setkáváme s lidmi, kteří jsou z jiných sociálních kruhů, hodnot a zájmů. Díky setkávání se s diverzitou osob na internetu si utváříme své vlastní místo. Díky anonymitě internetu se sexuální menšiny stahují z offline prostoru na digitální platformy, kde utváří komunity, prostor, kde uniknout odsouzení společnosti. Díky tomuto přesunu je mnohem snazší navazovat sexuální vztahy online, tudíž na seznamovacích aplikacích. V tomto je důležitý i algoritmus protože nám přináší potenciální partnery a zároveň nám přináší takové, kteří ne úplně odpovídají našim preferencím, abychom déle zůstali v aplikaci, kde se odehrává náš matchmaking.⁵⁹ Je třeba přistupovat k digitálním technologiím jako k tématu i jako k metodě sociálního výzkumu a digitální etnografie nám v tom může být nápomocna. Je zvláště důležitá pro studium jevů, které se rodí v digitálním prostředí nebo u obtížně dosažitelné populace, a obtížně zkoumatelných témat a sociálních jevů, kde jazyk

⁵⁷ Wilson, B., (2006). Ethnography, the Internet, and Youth Culture: Strategies for Examining Social Resistance and 'Online-Offline' Relationships. *Canadian Journal of Education / Revue Canadienne de l'éducation* 29(1), str.307–28.

⁵⁸ Delli Paoli, A.(2022). The Potential of Digital Ethnography for Sensitive Topics and Hidden Population. *Italian Sociological Review* (7S), str. 734.

⁵⁹ Delli Paoli, A.(2022). The Potential of Digital Ethnography for Sensitive Topics and Hidden Population. *Italian Sociological Review* (7S), str. 735.

a diskurz hrají generativní a performativní roli a umožňují přístup ke skupinám, tématům a jevům, které by jinak byly méně viditelné⁶⁰. Mnoho komunit dokonce zůstává jen v online prostoru, protože je nemožné setkávat se v offline prostoru. Anonymita online prostoru nám dodává bezpečí a zároveň nás ujišťuje v našem vlastním jednání, že nejsme sami.

Praktická část

5 Postup terenního výzkumu

V září roku 2023 jsem odcestovala do Gruzie za účelem vykonání stáže v Českém Centru. Během svého půlročního pobytu jsem se setkala s mnoha Gruzíny a pozorovala jsem řadu kulturních jevů. I přes můj velký obdiv k této malé zemi mě překvapilo, že přestože je sama často diskriminovaná, utlačovaná a opomíjená, stále jsem viděla podobné chování mezi jejími obyvateli. Jak už jsem popsala v předchozích kapitolách, homosexualita je v Gruzii tabuizována a často přirovnávána k pedofilii. Když jsem se svých přátel zeptala, zda v Tbilisi existují gay kluby, odpověděli mi, že existují jen gay-friendly bary. To pro mě bylo zvláštní, protože gay bary jsou jedním z prostorů, kde se mladí členové LGBTQ komunity mohou seznamovat. Po menším pátrání a mnoha otázkách jsem zjistila, že místo gay klubů existují privátní oslavy a party. Většinou homosexuální páry pořádají večírky, na které zvou své přátele, jak svobodné, tak zadané. Je samozřejmě jasné, že pro vstup na takovou oslavu musíte znát lidi a musí se za vás zaručit. Tyto večírky mohou mít někdy explicitnější charakter, ale ve většině případů jde o seznamovací akce. Ne každý má však přístup k těmto možnostem a příležitostem. Mnohem dostupnější možností, kde se setkat s partnery, jsou seznamovací aplikace. Mnohem víc mladých dospívajících nehledá partnery ve svých sociálních kruzích ale v online prostoru, kde se seznamují a poté setkají v offline prostředí. V Tbilisi je tato strategie zejména přívětivá k členům LGBTQ komunity. Mým cílem bylo zjistit, do jaké míry využívají seznamovací aplikace a jaké osoby se zde pohybují. Moje strategie byla seznámit se s členy LGBTQ skupiny, kteří byli ochotní si se mnou pohovořit na toto téma. Volila jsem spíše Gruzínky a Gruzínce, i když jedna z mých respondentek byla Ruska.

⁶⁰ Delli Paoli, A.(2022). The Potential of Digital Ethnography for Sensitive Topics and Hidden Population. *Italian Sociological Review (7S)*, str. 741.

5.1 Výzkumná otázka a hypotézy

Pro svůj terénní výzkum jsem musela zvolit výzkumnou otázku, která byla poněkud očividná a to *“Jak sociokulturní kontext Gruzie ovlivňuje zkušenosti mladých LGBTQ jedinců při hledání partnera?”* a *„Jaké strategie používají členové LGBTQ komunity v Tbilisi při seznamování?“*. Už v momentě formulování této otázky jsem si udělala menší rešerši mezi mými přáteli a známými a zjistila jsem, že stejně jako v Evropě se seznamovací sféra přesunula na seznamovací aplikace. Další otázky pak vznikaly na téma členové LGBTQ komunity na seznamkách jako *“Hledají členové LGBTQ komunity v Tbilisi nezávazný styk nebo dlouhodobé vztahy?”*. A další otázka *“V jaké formě seznamování dávají členové LGBTQ skupiny v Tbilisi přednost?”*.

Moje hypotéza na začátku výzkumu byla, že LGBTQ jedinci v Tbilisi preferují online seznamování kvůli vyšší míře anonymity a bezpečnosti. Rovněž jsem předpokládala, že členové gruzínské LGBTQ komunity budou vyhledávat cizojazyčné partnery, kteří nejsou gruzínského původu, z důvodu snazšího navazování vztahu a větší sexuální otevřenosti. Vycházela jsem z předpokladu, že Gruzie se výrazně staví proti LGBTQ skupině, což motivovalo mé hlubší zkoumání sociokulturního kontextu a faktorů přispívajících k homofobii. Cílem bylo pochopit sociální a kulturní vzorce, které ovlivňují postoje k LGBTQ komunitě, a rovněž zkoumat osobní zkušenosti členů této komunity se seznamovacími aplikacemi. Zajímalo mě, zda online platformy mohou sloužit jako bezpečné prostory a příležitosti pro rychlé seznámení, nebo zda i zde musí být uživatelé opatrní.

5.2 Metody sběru dat/ výzkumná strategie

Rozhovory a terénní výzkum začal v online prostoru. Zde proběhlo i navázání prvotního kontaktu, poté se osobní setkání přesunulo do fyzického prostoru.

Při vytváření profilu na seznamce, jako jsou aplikace Tinder nebo Bumble, uživatelé procházejí několika klíčovými kroky, které umožňují personalizaci jejich profilu a zajišťují, že budou lépe vidět a spojeni s potenciálními partnery. Nejprve je třeba se zaregistrovat pomocí emailové adresy, telefonního čísla nebo sociálních sítí, jako je Facebook nebo Google. Po úspěšné registraci je uživatel vyzván k vyplnění základních osobních údajů. Mezi tyto údaje patří věk, pohlaví, sexuální orientace a preferovaný věk a pohlaví potenciálních partnerů.

Následně je důležité nahrát několik fotografií, které představí uživatele v pozitivním světle. Většina aplikací umožňuje nahrát až šest fotografií, přičemž první z nich je hlavní profilová fotka, která se zobrazí ostatním uživatelům při procházení profilů. Je doporučeno vybírat kvalitní, dobře osvětlené fotografie, které ukazují uživatele v různých situacích, aby ostatní získali lepší představu o jeho osobnosti a životním stylu.

Dalším krokem je napsání osobního popisu, známého také jako "bio". Tento popis by měl být stručný, ale zároveň výstižný, aby upoutal pozornost ostatních uživatelů. Uživatelé často zahrnují informace o svých zájmech, koníčcích, životních hodnotách a o tom, co hledají v potenciálním partnerovi. Některé aplikace také nabízejí možnosti odpovědět na předem připravené otázky nebo vyplnit ankety, což může pomoci při generování potenciálních shod.

Seznamovací aplikace, jako jsou Tinder a Bumble, mají také několik speciálních funkcí, které mohou uživatele využít k lepšímu zážitku z online seznamování. Tinder například nabízí funkci "Swipe", kde uživatelé přejíždějí prstem doleva, pokud nemají zájem, nebo doprava, pokud mají zájem o daný profil. Pokud oba uživatelé přejedou doprava, dojde k tzv. "matchi" a mohou začít komunikovat prostřednictvím chatovací funkce aplikace.

Bumble funguje podobně, ale s jedním zásadním rozdílem – iniciace konverzace je v rukou žen. Když dojde k "matchi", žena má 24 hodin na to, aby zahájila konverzaci, jinak shoda vyprší. Tento systém je navržen tak, aby poskytoval ženám větší kontrolu nad svými interakcemi.

Obě aplikace nabízejí také prémiové funkce, jako je "Boost", který zvyšuje viditelnost profilu po určitou dobu, nebo "Super Like", který dává jasně najevo zvláštní zájem o daný profil. Kromě toho mohou uživatelé filtrovat potenciální partnery podle různých kritérií, jako je vzdálenost, věk, nebo společné zájmy, což zvyšuje šanci na nalezení vhodného partnera.

Vytvoření profilu na seznamce je tedy proces zahrnující zadání základních osobních údajů, nahrání fotografií, napsání osobního popisku a využití různých funkcí aplikace k optimalizaci vyhledávání potenciálních partnerů. Tyto kroky společně tvoří základní strukturu digitálního profilu, který slouží jako vstupní brána do světa online seznamování.

Pro svůj výzkum jsem si založila profily na seznamkách jako Tinder, Bumble a Grindr. Tinder a Bumble byly v mé hypotéze spíše pro heterosexuály, ale mnoho mých respondentů mě informovalo, že v Gruzii je Tinder pro heterosexuály a Bumble spíše pro homosexuály. V rámci mého terénního výzkumu jsem si založila i profil na Grindru, seznamce pro homosexuály, ale jelikož jsem se profilovala jako žena, můj účet byl dlouho nezaznamenán. Jakožto žena bylo

náročné kontaktovat mužské členy LGBTQ komunity, což může být jasný mínus této studie. Během svého výzkumu jsem zároveň zjistila existenci aplikace Her, která je čistě pro lesbičky, bohužel jsem na této aplikaci nepůsobila, protože jsem se o ní dozvěděla později.

Na seznamovacích aplikacích jsem si založila osobní profil s mými aktuálními fotografiemi. Tyto seznamovací aplikace jsou založené na vizuální stránce uživatele, tudíž jsem zvolila fotografie, kde jsem vypadala sympaticky, sebevědomě a přátelsky. Do většiny těchto seznamek se vkládá věk, místo narození a pohlaví. Každá z těchto aplikací ukazuje polohu a přibližný počet kilometrů od uživatelů aplikace. Zároveň je požadováno, aby uživatel o sobě napsal do bio pár slov. Já jsem využila prostoru a napsala jsem do kolonky účel mého působení na seznamovacích aplikacích a seznámila jsem uživatele s cílem mé bakalářské práce, kde zkoumám, jak členové LGBTQ komunity navazují vztahy na seznamovacích aplikacích. Svůj výzkum můžu rozdělit na část, kterou jsem strávila v digitálním prostoru pozorováním, a na část, kdy jsem potkávala své respondenty v reálném prostředí a vytvářela rozhovory.

Vytvoření profilu na seznamce je tedy proces zahrnující zadání základních osobních údajů, nahrání fotografií, napsání osobního popisku a využití různých funkcí aplikace k optimalizaci vyhledávání potenciálních partnerů. Tyto kroky společně tvoří základní strukturu digitálního profilu, který slouží jako vstupní brána do světa online seznamování. Moje zkušenosti s těmito kroky byly formativní nejen pro mou studii, ale také pro pochopení dynamiky a výzev, kterým čelí mladí členové LGBTQ komunity v Tbilisi. Přeci jen s touto digitální platformou sdílíme polohu, své sociální sítě a věk. V aplikaci Tinder a Bumble je možné propojit Instagram, a sdílet své fotografie, které nejsou kategorizované pro uživatele seznamovacích aplikací ale pro naše sledující, tedy se jedná o náhled do soukromé sféry.

5.2.1 Pozorování a analýza chování uživatelů na seznamovacích platformách.

Z hlediska vizuálního dojmu jsem na platformě zaznamenala převážně ženy, které otevřeně vyjadřovaly svou sexuální orientaci. Původně jsem očekávala, že se budu setkávat s profily, u kterých nebude na první pohled zřejmé, že patří osobám inklinujícím ke stejnému pohlaví. V Gruzii jsem však většinou pozorovala ženy v business casual oblečení, zatímco alternativní oblečení bylo výjimkou. Při mých cestách mezi Českou republikou a Gruzii jsem zaznamenala rozdíly v oblékání mladých studentů. V České republice se studenti oblékají svobodně a často

vyjadřují svůj osobní styl, zatímco v Gruzii bylo mnoho studentek oblečeno velmi elegantně a formálně. Na základě těchto pozorování jsem předpokládala, že ženy v LGBTQ komunitě se na seznamkách budou profilovat heterosexuálně, aby se svým okolím zapadly. Později jsem si však uvědomila, že tento můj názor byl založen na stereotypních předpokladech, které jsem si sama vytvořila.

Při mém pozorování jsem také zjistila, že někteří muži se při registraci na seznamovacích platformách falešně identifikují jako nebinární, aby zvýšili své šance na zaujetí žen. Tito muži uvádějí, že preferují ženy, což způsobí, že je systém registruje jako queer uživatele. Tím se jejich profily zobrazují ženám, které preferují skutečné queer uživatele. Tato strategie narušuje například fungování aplikace Bumble, kde je navržen koncept, aby žena mohla jako první rozhodnout, zda muži napíše nebo ne. Falešně se profilující muži tak mohou ženám posílat zprávy, což zcela podkopává základní princip celé aplikace.

Během využívání aplikací jsem pocítila jisté rozdíly mezi těmito aplikacemi. Více propojení jsem získala na aplikaci Tinder než v aplikaci Bumble. Kdybych měla porovnat interakce které jsem měla na seznamovacích aplikacích, tak konverzace které jsem vedla na Bumble více směřovaly k mé práci a poznání mé osoby, kdežto na Tinderu šlo spíše o krátké zprávy, rychlé odpovědi, povrchové konverzace. Lze předpokládat, že je to zejména kvůli nadměrné konzumaci lidí, konverzací a vztahů.

Během mého výzkumu jsem komunikovala přibližně s 30 ženami a 5 muži prostřednictvím seznamovacích aplikací. Nakonec se mi podařilo udržet kontakt a získat rozhovor se čtyřmi ženami a jedním trans mužem. Nízký počet úspěšných rozhovorů byl způsoben poklesem zájmu uživatelů po zjištění, že jsem na seznamce z důvodu sběru dat pro bakalářskou práci. Hlavním nedostatkem mého výzkumu je nedostatek rozhovorů s mužskými členy LGBTQ komunity. I přesto, že se mi podařilo navázat kontakt s několika muži na seznamovacích a sociálních aplikacích, následně se se mnou nechtěli setkat ani poskytnout rozhovor. Často uváděli nedostatek času jako důvod, a když jsem navrhla setkání, většinou přestali odpovídat nebo se omluvili a přerušili komunikaci. Následně jsem se snažila získat mužské respondenty i mimo seznamovací aplikace. Zkusila jsem napsat do různých neziskových organizací, které se zabývají právy sexuálních menšin v Gruzii. Od organizací se mi nedostala odpověď. Domnívám se, že pro takový typ rozhovorů s gruzínskými muži je nezbytné navázat hlubší vztah přátelství nebo důvěry. Předpokládám, že hlavními faktory bránícími úspěšným rozhovorům byly můj původ a pohlaví.

Věkové rozmezí mých respondentů nebylo omezené, ale většina z nich byla ve věku 21-30 let. Tato věková kategorie otevřeněji hovoří o sexuálních menšinách, diskriminaci a je více frustrována omezenými právy. Pro mě bylo také snazší proniknout do této věkové skupiny, kvůli stejnému věku.

Bylo zajímavé pozorovat různé úmysly mých respondentů při prvotní konverzaci. Někteří se mnou otevřeně flirtovali, zatímco jiní měli upřímný zájem o můj výzkum. Většina z respondentů, které jsem kontaktovala, byla ochotná se podělit o své zkušenosti a názory na online seznamování. Nicméně, rozdíly mezi jejich přístupy byly výrazné. Někteří se snažili udržet konverzaci neformální a přátelskou, zatímco jiní projevovali hluboký zájem o téma mého výzkumu a chtěli přispět k porozumění sociokulturním podmínkám pro LGBTQ komunitu v Gruzii.

5.2.2 Kvalitativní rozhovory

Po navázání kontaktu na seznamovací aplikaci a krátkém rozhovoru jsem respondenty pozvala na krátký osobní rozhovor. Většinou jsem jako odměnu nabízela koupi drinku. Pokud respondenti chtěli, nechala jsem je vybrat místo, kde se cítili komfortně. Většinou jsme se setkávali v barech, jednou v kavárně a v jednom případě v čajovně. S respondenty jsem vedla polostrukturované rozhovory, při kterých jsem měla připravené otázky, ale zároveň jsem je přizpůsobovala směru rozhovoru. Hlavní slovo jsem ponechala respondentům. Své otázky jsem formulovala tak, abych získala co nejvíce informací, ale zároveň aby byly co nejvíce přátelské. Otázky byly zaměřené na osobní zkušenosti se seznamovacími aplikacemi a kontakty navázané prostřednictvím těchto aplikací, jejich motivace k výběru konkrétní seznamky a další aspekty jejich používání. Připravila jsem si otázky zaměřené na osobní zkušenosti, motivace a výzvy spojené s online seznamováním. Odpovědi mých respondentů jsem ponechala v původním anglickém znění. Cílem bylo zanechat autenticitu jejich výpovědí a vyhnout se případnému zkreslení, které by mohlo vzniknout překladem.

5.2.3 Představení respondentů

Respondentka č.1.: Nino

Nino je dvacetidvouletá studentka pocházející z Tbilisi, Gruzie. Identifikuje se jako lesbička a s Nino jsme se setkaly na Bumbelu. Aktivně se pohybuje i na dalších aplikacích, jako je Tinder,

kde také potkala svou první přítelkyni. S touto přítelkyní byla ve vztahu, který trval s přestávkami rok a půl, a párkrát měla známost na jednu noc. Většinou však aplikace používá, protože chce potkat zajímavé lidi, a nemá s nimi špatné zkušenosti. Nino je zapojená do aktivistických skupin, které edukují širší společnost o LGBTQ problematice v Tbilisi. Její rodina z matčiny strany nemá problém s její sexualitou, avšak otcova strana rodiny o její sexualitě neví. Nino je věřící křesťanka

Respondentka č.2.: Natia

Natia je dvaceti dvouletá studentka fyzioterapie, která pochází z Tbilisi, Gruzie. Identifikuje se jako bisexuálka, přičemž uvádí, že se více přiklání k ženám. Na seznamovacích aplikacích se pohybuje od šestnácti let a má zkušenosti s několika aplikacemi. První aplikací, kterou používala, byla Her, kde se seznámila se svou první láskou. Po dvou letech bez aktivit na seznamkách začala během studia na vysoké škole opět používat seznamovací aplikace, a to Tinder a Bumble. Kvůli své sexualitě čelí problémům v rodině, která po ní požaduje, aby se vdala. Z důvodu těchto rodinných tlaků bydlí u babičky, která o její sexualitě neví. Natia je věřící křesťanka.

Respondentka č.3.: Jake

Jake je dvaceti šestiletý transmuž, se kterým jsme se setkali na Tinderu. Pracuje jako kuchař v pizzerii a má bakalářský titul v oboru ekonomie. Narodil se v Tbilis, Gruzii, a aktuálně bydlí u matky se dvěma psy. V současnosti využívá seznamovací aplikace primárně za účelem poznávání nových a zajímavých lidí. Uvádí, že se nebrání, pokud by z těchto setkání mohl vzejít vztah. Používá aplikace Bumble a Tinder, přičemž preferuje Bumble. Jake při našem rozhovoru zmínil, že si nepamatuje na žádnou chvíli, kdyby jeho vztahy nezačínaly online. Svůj první dvouletý vztah získal v aplikaci Tinder. Na seznamkách mu přijde, že je vše jasné, což mu umožňuje být plně otevřený ohledně svého genderu a sexuality. Z důvodu bezpečnosti se na seznamkách pohybuje pod svým rodným jménem Mariam. Na seznamovacích aplikacích čelil sexualizaci od mužů, což přisuzuje své identitě jako transmuž. Jake je ateista.

Respondentka č.4.: Elena

Elena je dvaceti sedmiletá homosexuální žena, pocházející z Tbilisi, kde pracuje jako manažerka ve společnosti Nikora (název může být změněn z důvodu ochrany soukromí). Na seznamovacích aplikacích jsme navázaly kontakt prostřednictvím Bumble. V roce 2018 byla kvůli své orientaci nucena opustit svůj domov a ocitla se na ulici. Místní organizace zaměřené na podporu práv LGBTQ osob jí poskytly pomoc při hledání bydlení a podpořily ji při opětovném postavení se na vlastní nohy. V roce 2019 a 2020 byla aktivní členkou těchto organizací. Na seznamovacích

aplikacích působí pouze osm měsíců, přičemž její přítomnost na těchto platformách je výsledkem rozchodu po šestiletém vztahu. Svoji tehdejší partnerku poznala v aplikaci Tumbler. Tumblr je mikrobloginovací a sociální síťová platforma, která uživatelům umožňuje vytvářet a sdílet multimediální a jiné obsahové příspěvky. Předtím žádné seznamovací aplikace neměla. V současnosti používá aplikace Her, Bumble a Tinder, přičemž nejaktivněji využívá Tinder. Elena je věřící křesťanka

Respondentka č.5.: Alina

Alina je dvaceti čtyřletá bisexuální žena pocházející z Ruska, která v Gruzii žije a pracuje již jeden rok. První kontakt jsme navázaly prostřednictvím aplikace Tinder. Alina uvádí, že být součástí LGBTQ komunity v Gruzii je pro ni mnohem lepší než v Rusku. Půl roku byla ve vztahu s ruským mužem, avšak po rozchodu začala preferovat gruzínské ženy. Tvrdí, že gruzínské ženy se obtížněji otevírají než ruské ženy. V Rusku používala aplikace Tinder a Badoo, přičemž Tinder označuje jako platformu pro známosti na jednu noc a Badoo jako aplikaci využívanou zejména postaršími muži. V současnosti v Gruzii používá pouze Tinder. Na internetu a na seznamovacích aplikacích se chová opatrně vzhledem k předchozím zkušenostem z Ruska, kde se často vyskytovaly případy, kdy se osoby vydávaly za podporovatele LGBTQ komunity s cílem její kompromitace. Alina tvrdí, že před deseti lety bylo pro členy LGBTQ komunity v Rusku jednodušší. V Rusku je homosexualita často vnímána jako chtíč nebo touha a je považována za jeden z hříchů, přičemž se neuznává, že v homosexuálním páru může existovat láska. Alina není věřící.

5.3 Výběr a charakteristika respondentů

Vybírala jsem respondenty na seznamovacích aplikacích na základě jejich původu a jazyka, kterým hovoří. Zaměřila jsem se především na Gruzince a členy LGBTQ komunity z Tbilisi. Moji respondenti jsou převážně studenti, kteří rovněž pracují. Většina z nich stále bydlí u rodičů, a to z finančních důvodů, ať už kvůli rodinné podpoře, nebo proto, že podporují rodinu. Dvě z respondentek byly aktivně zapojeny do činnosti neziskových organizací zaměřených na pomoc a podporu práv LGBTQ jedinců. Dvě respondentky jsou bisexuální a dvě další se identifikují jako lesbičky.

5.4 Etické aspekty výzkumu

Etické aspekty jsou klíčové pro zajištění důstojnosti a ochrany práv všech respondentů. Tento výzkum se zaměřuje na citlivá a osobní témata, což vyžaduje zvláštní důraz na soukromí a důvěrnost informací. Účastníci byli plně informováni o cílech a metodách výzkumu, včetně možných rizik a přínosů. Každý respondent na začátku každého rozhovoru udělil svůj slovní souhlas k nahrávání a k zpracování informací pro tuto bakalářskou práci. V průběhu rozhovorů jsem je nadále informovala o možnosti neodpovídat na otázky, pokud by je považovali za citlivé. Je také důležité, aby byly vyhodnoceny a minimalizovány všechny potenciální škody, které by mohly vyplynout z účasti na výzkumu, a aby byl kladen důraz na spravedlivé zacházení se všemi účastníky bez ohledu na jejich sexuální orientaci nebo genderovou identitu. Snažila jsem se jednat s integritou a čestností, abych si udržela důvěru účastníků a zajistila, že výsledky výzkumu budou přesné a nezneužitelné. Jména mých respondentů byla pozměněna z důvodu zachování anonymity a soukromí. Jména jsou jediné pozměněné informace.

6 Výsledky Výzkumu

6.1 Analýza kvalitativních rozhovorů

Díky mým respondentům jsem zjistila, že sociokulturní kontext Gruzie ovlivňuje sféru seznamování pro členy LGBTQ skupiny značně. Veškeré seznamování se přesunulo na internet a na sociální sítě. V Tbilisi je možné seznámit se s jinými členy LGBTQ skupiny ve LGBTQ friendly kavárnách a barech ale moji respondenti to označují jako komplikované a nevyhledávané. Jeden můj respondent poznamenal: *"Never, that's maybe why I use them so much. When people go out here, you can never tell who's gay, and it's hard to tell. There aren't really any gay bars, and everyone goes out in groups and doesn't hang out outside of their group. You don't really get to know new people, and I'm not a very social person who randomly socializes with people around me. So for me, it's really hard to meet someone outside. That's why I choose dating apps."* (Jake) Všichni moji respondenti navázali své dlouhodobé vztahy prostřednictvím seznamovacích aplikací, přičemž jedna respondentka uvedla, že se seznámila na sociální síti Tumblr. Moje původní hypotéza, která tvrdila, že členové LGBTQ komunity používají seznamovací aplikace především z důvodu anonymity a bezpečnosti, se ukázala jako chybná, alespoň v kontextu výpovědí mých respondentů. Respondenti se na seznamovacích aplikacích pohybují především

kvůli komfortu a otevřenosti. Uvádějí, že seznamovací aplikace umožňují jasné vymezení očekávání. Ve většině případů moji respondenti se pohybovali na seznamovacích aplikacích za účelem navázání přátelských vztahů s možností vybudování intimních vztahů. Pouze jeden můj respondent hledal na seznamovacích aplikacích také známosti na jednu noc. *"And before my girlfriend, I had one-night stands. I don't go on a lot of dates, but I found it cool to meet a lot of new people. Why not?"* (Nino) Jedna z mých dalších otázek byla, zda si častěji vybírají za partnery Gruzínce, či cizince. Ve většině případů respondenti odpověděli, že si raději hledají partnera mezi Gruzínci.

Při zkoumání seznamovacích aplikací, které moji respondenti používají, se ukázalo, že nejčastěji zmíněné aplikace jsou Tinder, Bumble, Her a Badoo. Většina respondentů uvedla, že Tinder je nejrozšířenější aplikace pro seznamování v Gruzii, a proto ji zvolili k používání i oni. Bumble je podle respondentů zejména oblíbená mezi členy LGBTQ komunity v Tbilisi. Aplikace Her byla zmíněna jako platforma, na které se respondenti seznámili se svými současnými přáteli, avšak nyní uvádějí, že počet uživatelů na této aplikaci klesl. Všichni respondenti uvedli, že mají více než jednu seznamovací aplikaci. Tinder byl v tomto výzkumu identifikován jako aplikace, na které se respondenti nejčastěji pohybují a setkávají s ostatními. Ovšem uvádějí, že většině uživatelům jde o známost na jednu noc. Přičemž na otázku, zda si uživatelé seznamovacích aplikací hledají spíše vztah nebo známost na jednu noc, tak vždy odpověděli, že většina hledá známost na jednu noc. Jeden názor mého respondenta uváděl, že kultura známosti na jednu noc pro Gruzínce neexistuje. Domnívá se, že většina uživatelů je ovlivněna patriarchální společností a společenskými hodnotami, tudíž pro Gruzínce není možné něco jako známost na jednu noc. Vždy se z této známosti vyvine dlouhodobý vztah. *"They said they were looking for a hookup, but in the end, it turned into a relationship. I think people, since they see their families who are very patriarchal, see all these roles and they want closeness and connection but feel stuck in a jail. I think it's a cultural thing that everyone is looking for connection, but they say, 'oh, it's just a hookup.'"* (Jake) Tato hypotéza mého respondenta, se vztahuje jak na heterosexuální, tak i homosexuální občany Gruzie.

Zeptala jsem se mých respondentů, jestli se účastní společenských akcí nebo událostí pro LGBTQ komunitu v Tbilisi. Dva z mých respondentů byli aktivními členy neziskových organizací, které organizují mnohé edukačních programy pro veřejnost a setkání, kde je možné potkat nové členy LGBTQ skupiny. Zároveň tyto organizace poskytují podporu ve formě zdarma psychologické

poradny a ubytování pro mladistvé bez domova. Značná část mých respondentů nechodí frekventovaně na tyto akce a raději dávají přednost online prostředí.

Negativní zkušenosti na seznamovacích aplikacích jsou očekávané pro členy LGBTQ skupiny v Tbilisi. Povětšinou moji respondenti tvrdili, že neměli nijaké negativní zkušenosti a až po chvíli přiznali, že malé incidenty se jim staly. Většina mých respondentů byla na seznamovacích aplikacích sexualizovaná například muži, kteří se profilovali jako ženy nebo páry, které hledaly sexuálního partnera do svého vztahu. Moje respondentka odhalila muže, který se vydával za ženu a vyžadoval po dalších ženách explicitní fotografie. *"I kind of had a feeling that it was a boy. They were registered as a woman, they had pictures of some girl, and they were texting girls for photos of their bodies."* (Elena) Další negativní zkušenost uvedl jeden z mých respondentů, který se setkal na seznamce a následně i osobně s vdanou ženou, aniž by to předem věděl. Tento typ incidentu byl zaznamenán v rámci rozhovorů celkem dvakrát.

Při otázce bezpečí většina mých respondentů uvedla, že na seznamovacích aplikacích se pohybují velice opatrně a to i s profilováním své orientace. Během dopisování si s možným partnerem nesdílejí svá celá jména, svoje bydliště a telefonní čísla. Poté co uznají za vhodné, přemístí konverzaci na jednu z vybraných sociálních sítí, kde si zároveň mohou ověřit osobní informace. Během rozhovoru s mou respondentkou byla zmíněna taktika heterosexuálních mužů, kteří na seznamovacích aplikacích aktivně vyhledávají své mužské známé, aby je následně osobně konfrontovali. Z kontextu vyplynulo, že tyto incidenty vedou k násilným napadením. *"Some men, when they are filling out the application, just select 'woman, woman, woman,' so they will see women. Others do it because they want to see who is queer. They are looking for people they might know. I haven't had the experience myself, but I don't think it would be pleasant."* (Elena) Přes tento fakt všichni moji respondenti zmínili, že se cítí bezpečně na seznamovacích aplikacích. Co se týče bezpečnosti v ulicích Tbilisi nejsou žádné komplikace. Společnost je více otevřená homosexuálnímu spojení dvou žen než dvou mužů. *"Holding hands and kissing is okay. It can happen that crazy people will come to you and tell you to stop. In the villages, they will gossip about it, but they will do nothing."* (Natia) Ve většině případů si společnost myslí, že jsou partnerky pouze přátelé, nebo že jejich orientace je pouze přechodnou fází, která skončí s tím, že se nakonec vdají za muže *"For lesbians? It's not bad. People are more open to women with women because men are the problem. I haven't had a problem ever, because they think they are friends. All the girlfriends are doing that. If they know and they spot you, they will be like, 'she will get married anyway.'"* (Elena) V průběhu běžných dnů se moji respondenti cítí v bezpečí a necítí se ohroženě.

Během protestu či pochodů za práva sexuálních menšin uvádějí, že se bojí vycházet na ulici..
"I want to have human rights and not be afraid of going out sometimes. During protests, I am always afraid to go out."(Natia)

Po dobu mého výzkumu jsem zaznamenala zajímavý fenomén: i přes negativní postoje pravoslavné církve vůči členům LGBTQ komunity, mnoho z těchto jednotlivců zůstává věřícími. Je možné, že na toto rozhodnutí měla vliv hluboká víra a výchova v rodině. Tři z mých respondentů mají rodinné komplikace z důvodu jejich orientace. Buď s nimi část rodiny nemluví a nebo je finančně ani fyzicky nepodporují. Někteří mí respondenti volí držet svou orientaci v tajnosti. Jedna z mých respondentek se na naléhání své matky pokoušela setkávat s mužem.
"I tried to like boys, but I'm more into girls, so it was hard."(Natia) Další mojí respondentku její rodinný příslušník vystavil poměrně nebezpečné situaci, kdy o jejím vztahu s partnerkou, pověděl rodině partnerky. Pár se okamžitě musel odstěhovat z vesnice. Ve větši případů rodinný příslušníci věří, že se jedná pouze o fázy a respondeti se vdají. Matka jedné z mých respondentek tvrdí, že je lesbičkou pouze z důvodu, že jí žádný muž nechce. *"She said she is okay with me being a lesbian, but she is not okay with me being fat. She thinks if I lose weight, I would marry a man. She thinks no man likes me, and that's why I am with a woman."*(Elena)

6.2 Diskuse výsledků

Ukázalo se, že má původní hypotéza, že LGBTQ jedinci preferují online seznamování kvůli vyšší míře anonymity a bezpečnosti, je pouze zlomek důvodu k používání těchto aplikací. Dotazovaní členové LGBTQ komunity využívají seznamovací aplikace zároveň z důvodu pohodlí, a jasně vytyčených cílů participantů na aplikacích, za cílem navázání kontaktu. Možnosti členů LGBTQ jedinců jsou omezené, proto preferují seznamovací aplikace. Respondenti uvedli, že upřednostňují výběr partnerů stejné národnosti. Podle respondentů jsou nejvíce používanými seznamovacími aplikacemi v Gruzii Tinder, Bumble a Her, přičemž Tinder je nejpoblárnější, zatímco Bumble je oblíbený zejména mezi členy LGBTQ komunity v Tbilisi. Většina respondentů uvedla, že se setkala s incidenty, jako je sexualizace jejich profilů, nebo podvodné chování, například muži, kteří se vydávali za ženy.

Závěr

Tato bakalářská práce se zaměřila na problematiku seznamování členů LGBTQ skupiny v Tbilisi, v Gruzii, v kontextu tamního sociokulturního prostředí. Hlavní otázky, které práce zkoumaly, byly: „*Jak sociokulturní kontext Gruzie ovlivňuje zkušenosti mladých LGBTQ jedinců při hledání partnera?*“ a „*Jaké strategie používají členové LGBTQ komunity v Tbilisi při seznamování?*“. Práce ukázala, že stejně jako v Evropě se seznamovací sféra v Gruzii přesunula do online prostředí, zejména na seznamovací aplikace. Výzkum odhalil několik klíčových zjištění. Seznamování členů LGBTQ komunity probíhá převážně v digitálním prostoru. Seznamovací aplikace jako Tinder a Bumble jsou mezi respondenty nejoblíbenější. Bezpečnost v online prostředí je vnímána obdobně jako v reálném světě, a proto jsou uživatelé obezřetní a opatrní. Z výsledků mého výzkumu vyplynulo, že původní hypotéza, podle níž LGBTQ jedinci preferují online seznamování kvůli vyšší míře anonymity a bezpečnosti, představuje jen jednu z několika příčin jejich využívání těchto aplikací. Respondenti z LGBTQ komunity uvedli, že seznamovací aplikace používají rovněž pro jejich pohodlí a jasně definované cíle uživatelů, což usnadňuje navazování kontaktů. Většina respondentů preferuje navazovat nejdříve přátelské vztahy, které se postupně mění v milostné. Dlouhodobé vztahy jsou preferovány před krátkodobými setkáními. Ze sociokulturního kontextu vyplývá, že na členy LGBTQ komunity, zejména na mé ženské respondenty, je kladen nátlak společnosti. Moji respondenti si hledají partnery uvnitř komunity než mimo ni, z důvodu sdílení stejných sociálních a kulturních hodnot.

Většina mých respondentů uvedla, že role a názory církve mají hluboký dopad na společnost, která odsuzuje a utlačuje členy LGBTQ skupiny. Společnost vnímá členy LGBTQ komunity jako hrozbu pro tradiční rodinné role a hodnoty. I přes tyto aspekty většina mých respondentů zůstává věřícími.

Vzhledem k aktuální situaci v Gruzii se podmínky a možnosti na život pro členy LGBTQ komunity značně zhoršují. Mnozí respondenti uvedli, že mladá generace nadále zůstává špatně informována a nedostatečně vzdělaná na téma sexuálních menšin a LGBTQ. Vzhledem k tomu, že nedávno prošel prvním čtením zákon zakazující pozitivní propagandu LGBTQ, který znemožní edukaci na toto téma, lze předpokládat, že se situace v následujících letech nezlepší. Tato situace může vést k odchodům členů LGBTQ komunity do zahraničí.

Tato studie přináší důležitý pohled do digitálního prostoru seznamování LGBTQ komunity v Gruzii a zkoumá, jak sociokulturní kontext ovlivňuje jejich zkušenosti. Výzkum odhalil, že mladí LGBTQ jedinci v Tbilisi se aktivně přizpůsobují moderním technologiím a využívají je jako

prostředek k navazování vztahů, a to navzdory výzvám a rizikům, které s sebou přináší konzervativní prostředí. Studie představuje pouze zlomek toho, co je možné dále zkoumat v oblasti seznamování LGBTQ komunity v Gruzii. Nedostatek této práce je omezené zastoupení mužských respondentů, příští výzkum by se na tento nedostatek mohl zaměřit. Bylo by také přínosné zaměřit se na zkušenosti transgender osob v Gruzii a jejich pohyb v sociokulturním prostoru. Podrobné kvalitativní studie by mohly poskytnout hlubší porozumění individuálním zkušenostem a strategiím, které LGBTQ jedinci používají při seznamování.

Tato bakalářská práce tedy nejen mapuje současný stav online seznamování LGBTQ komunity v Tbilisi, ale také otevírá dveře pro další, detailnější výzkum této důležité oblasti.

Zdroje

Bondyrev, I. V., Davitashvili, Z. V., Singh, V. P. (2015). *The Geography of Georgia: Problems and Perspectives*. New York, Springer International Publishing.

Delli Paoli, A.(2022). The Potential of Digital Ethnography for Sensitive Topics and Hidden Population.*Italian Sociological Review (7S)*.

Gabunia, S., Gay Culture and Public Places in Tbilisi, in Tsypylma Darieva et al. (eds.) *Urban Spaces After Socialism: Ethnographies of Public Places in Eurasian Cities* Frankfurt Campus Verlag 2011.

Garcia, A. C., Bechkoff, J., Standlee, A. I., & Cui, Y. (2009). Ethnographic Approaches to the Internet and Computer-Mediated Communication. *Journal of Contemporary Ethnography*, 38(1).
Geist, B., (1993). *Sociologický slovník*. Praha: Victoria Publishing.

Kaur-Gill, S., Dutta, M., J., (2017). Digital Ethnography, *The International Encyclopedia of Communication Research Methods*.

Kemper, M., (2018). Russian Orientalism. *Oxford Research Encyclopedia of Asian History*.
Košťálová, P., (2012). *Stereotypní obrazy a etnické mýty: kulturní identita Arménie*, Praha: Sociologické nakladatelství SLON.

Kozinets, R.V. (1998). On Netnography: Initial Reflections on Consumer Research Investigations of Cyberculture. Ed., Alba, J., Hutchinson, W., *Advances in Consumer Research*, 25(1).

Layton, S., (1986). "The Creation of an Imaginative Caucasian Geography." *Slavic Review* 45(3).

Layton, S., (1992). Eros and Empire in Russian Literature about Georgia. *Slavic Review*, 51(2).

Lippmann, W. & Köppl, L., (2015) *Veřejné mínění*. Praha, Portál.

Manning, P. & Shatirishvili, Z., (2011). The Exotism and Erotism of the City: The „Kinto and His City“, in Tsypylma Darieva et al. (eds.) *Urban Spaces After Socialism: Ethnographies of Public Places in Eurasian Cities*. Frankfurt Campus, Verlag.

Manning, P., (2023). The "Poetic Chaos" of Gardens and Genres in Colonial Tbilisi. *International Journal of Middle East Studies*, 55(3), online.

Mestvirishvili, N., Mestvirishvili, M., Khoshtaria, T., (2020). National identity and perceptions of citizenship in Georgia over the last decade.*Identities and Representations in Georgia from the 19th Century to the Present*. Berlín, De Gruyter.

Said, E. W. & Nagyová, P., (2008). *Orientalismus: západní koncepce Orientu*, Praha: Paseka.

Suny, R. G., (1988). *The making of the Georgian nation*. Bloomington, Indiana University Press.

Tajfel, H., & Turner, J. (2001). An integrative theory of intergroup conflict. In M. A. Hogg & D. Abrams (Eds.), *Intergroup relations: Essential readings*. London, Psychology Press.

Toncrová, M. & Uhlíková, L., (2001). *Etnické stereotypy z pohledu různých vědních oborů: [sborník ze stejnojmenného semináře, konaného dne 23. října 2000 v Brně]*, Brno: Etnologický ústav AV ČR, Brno.

Wilson, B., (2006). Ethnography, the Internet, and Youth Culture: Strategies for Examining Social Resistance and ‘Online-Offline’ Relationships. *Canadian Journal of Education / Revue Canadienne de l'éducation* 29(1).

Womens initiatives supporting group, (2012). *Situation of LGBT persons in Georgia*. Tbilisi, Georgia.

Online zdroje

“virulent” homophobic attacks put South Caucasus activists at risk. Amnesty International. [online] [2.5.2023]. Dostupné z: <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2012/05/virulent-homophobic-attacks-put-south-caucasus-activists-risk-2/>

15 Georgian parties agree to defend LGBTQ rights. Civil Georgia. [online] [6.5.2023]. Dostupné z: <https://civil.ge/archives/419860>

Antigay protesters disrupt georgian rights rallyt. Radio Free Europe/ Radio Liberty. [online] [6.5.2023]. Dostupné z: <https://www.rferl.org/a/georgia-gay-rights-protests/24988972.html>

Collin, M. (2007, July 24). *Europe | “gay” rally in Georgia cancelled*. BBC News.[online] [3.5.2023]. Dostupné z: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/6914355.stm>

Gavin, G., & Parulava, D. *LGBT+ Pride event in Georgia evacuated as far-right protesters Storm Site*. POLITICO. [online] [12.5.2023]. Dostupné z: <https://www.politico.eu/article/lgbt-pride-event-in-georgia-evacuated-as-far-right-protesters-storm-site/>

Georgia’s antidiscrimination law opposed by church comes into effect. Radio Free Europe/ Radio Liberty. [online] [6.5.2023]. Dostupné z: <https://www.rferl.org/a/georgias-antidiscrimination-law-opposed-by-church-comes-into-effect/25376429.html>

Georgian prime minister says sexual minorities have equal rights. Radio Free Europe/ Radio Liberty. [online] [6.5.2023]. Dostupné z: <https://www.rferl.org/a/georgia-lgbt-equal-rights/24986492.html>

HRIDC statement on the dispersal of LGBT organization Identoba’s demonstration. Human Rights House Foundation [online] [3.5.2023]. Dostupné z: <https://humanrightshouse.org/letters/hridc-statement-on-the-dispersal-of-lgbt-organization-identobas-demonstration/>

Identoba v. Georgia. Global Freedom of Expression. [online] [3.5.2023]. Dostupné z: <https://globalfreedomofexpression.columbia.edu/cases/identoba-v-georgia/>

MEPs call on Gov’t to protect Tbilisi Pride activists. Civil Georgia [online] [12.5.2023]. Dostupné z: <https://civil.ge/archives/429602>

Ministry of Internal Affairs Reports on July 5-6 Tbilisi Pride March Counter Rallies. AGENDA.GE. [online] [12.5.2023]. Dostupné z: <https://agenda.ge/en/news/2021/1886#gsc.tab=0>

Orthodox Church speaks out against Pride Week. Civil Georgia. [online] [12.5.2023]. Dostupné z: <https://civil.ge/archives/429890>

Reports: Foreign man stabbed in homophobic attack over earring. Civil Georgia. [online] [12.5.2023]. Dostupné z: <https://civil.ge/archives/430660>

Rettman, A. *EU alarmed by anti-LGBTIQ Riot in Georgia.* EUobserver. [online] [12.5.2023]. Dostupné z: <https://euobserver.com/world/152357>

Right-wing politician, businessman Vasadze urges Gov't to cancel Tbilisi Pride events. AGENDA.GE. (n.d.). [online] [6.5.2023]. Dostupné z: <https://agenda.ge/en/news/2021/1617#gsc.tab=0>

რადიო თავისუფლება. (“ღირსების მარშის” მოწინააღმდეგეები რუსთაველის გამზირის გაკონტროლებას აპირებენ. რადიო თავისუფლება. [online] [8.5.2023]. Dostupné z: <https://www.radiotavisupleba.ge/a/31324390.html>

რადიო თავისუფლება. 5 ივლისს “თბილისი პრაიდი” “ღირსების მარშს” გამართავს. რადიო თავისუფლება. [online] [8.5.2023]. Dostupné z: <https://www.radiotavisupleba.ge/a/31290279.html>